

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
THE PARTICIPATION OF MONKS IN CONSERVATION OF THACHIN
RIVER AT SAMPHRAN DISTRICT, NAKHONPATHOM PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วสุโร (ทองสวัสดิ์)*

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ**

ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปริตตา***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๒. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ พระสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๔๖ รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยแบบผสมโดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๑๗ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านการค้นหาคำถามและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม ด้านการสนับสนุน และการปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

*สารนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

**รองศาสตราจารย์ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

***อาจารย์ ดร. กรรมการควบคุมสารนิพนธ์

๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม และวุฒิการศึกษาแผนกบาลีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีสถานภาพ อายุ และวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๓. การศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ขาดการเสนอปัญหา และปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ขาดการวางแผนประชุม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และสิ่งแวดล้อมสองข้างฝั่งแม่น้ำ ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่เกิดขึ้นในชุมชน ขาดการเข้าร่วมในการติดตามงานขณะปฏิบัติงานในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และแนวทางการแก้ปัญหา ควรมีการเสนอปัญหา และปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนประชุม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนและสิ่งแวดล้อม ควรสร้างแรงจูงใจให้พระสงฆ์เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่เกิดขึ้นในชุมชน ควรเข้าร่วมในการติดตามงานขณะปฏิบัติงานในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การอนุรักษ์, แม่น้ำท่าจีน

ABSTRACT

The objectives of this article were : 1. to study the level of participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province, 2. to study the comparison of the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhornpathom province, 3. to study the problems and suggestions about the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province. The sampling group was 246 monks in Samphran district, Nakhonpathom province. The research is a mixed research methodology between quantitative and qualitative researches. The quantitative research was the survey research by using the questionnaires and qualitative research used the in - depth interview from key informants. The statistics

are used for the data analysis through such as percentage, mean, standard deviation (S.D), T - test, F - test, One - way Analysis of Variance and Least Significant Difference : LSD., and the data analysis from interview was used by the content analysis technique.

The findings of the research are as follows :-

1. The participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province. It is at middle level for overall with an average at 3.017. When considered in each side, found that the monks had the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province for finding the problem and the cause of problem, activity planning, investment, and practice, to follow, and evaluation were also at the middle level.

2. The findings of comparison of the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province, classified by personal data, found that the monks who had the difference of ordination year, Sangha position, Dhamma education and Pali education, had the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province differently with significance of statistics at 0.05. It accepted the hypothesis. But the monks who had the difference of age and general education, had the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province indifferently. It rejected the hypothesis.

3. The problems and obstacles about the participation of monks in conservation of Thachin river at Samphran district, Nakhonpathom province, and found that lack of problem presentation, factors of polluted water, lack of planning and meeting for searching the guideline to preserve the Thachin river and environment, lack of activity participation, lack of Thachin river conservation committee and lack of participation and follow the practice of Thachin river conservation. For suggestions, should present the problems, factors of polluted river, should plan and have meeting for guideline

to Thachin river conservation. The environment, should motivate the monks to participate the activity for Thachin river conservation, should participate and follow the practice in Thachin river conservation.

Keyword: Participation, Conservation, Thachin

๑. บทนำ

แม่น้ำท่าจีนเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญอันดับสองของประเทศ และลุ่มน้ำภาคกลาง รองจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีนแยกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลมะขามเต่า อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดชัยนาท ไหลผ่านจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี นครปฐม และไหลออกสู่อ่าวไทยที่ตำบล บางหญ้าแพรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๓๒๕ กิโลเมตร และมี ชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามพื้นที่ที่แม่น้ำไหลผ่าน ถ้าไหลผ่านจังหวัดชัยนาท เรียกว่า แม่น้ำมะขาม เต่า ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า แม่น้ำสุพรรณบุรี ไหลผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่า แม่น้ำ นครชัยศรี และไหลผ่านจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า แม่น้ำท่าจีน*

พระสงฆ์เป็นผู้แทนของสถาบันทางพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพระสงฆ์ในวัดที่อยู่ติดบริเวณริมแม่น้ำท่าจีน ซึ่ง น่าจะมีจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน เพื่อเป็นการทำให้แม่น้ำท่าจีนใสสะอาด ไม่เกิด ปัญหามลพิษ รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย โดยที่พระสงฆ์แสดงออกในรูปของการ กระทำหรือพฤติกรรมที่อยู่ในวิสัยของสงฆ์ โดยการอบรมสั่งสอน การให้คำแนะนำ ปรีกษา การ สนับสนุนกิจกรรม การทอดผ้าป่า ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน และนอกชุมชนให้ ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อแม่น้ำท่าจีน โดยมีส่วนร่วมในการจัดตั้งชมรมเรารักแม่น้ำ ท่าจีนขึ้น ซึ่งมีที่ตั้งของชมรมอยู่ที่วัดบางช้างเหนือ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัด นครปฐม

ดังนั้นการศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นต้นแบบต่อชุมชนอื่น ๆ ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน การผสมกลมกลืน การประกอบอาชีพตามปกติของตนไปพร้อม ๆ กับการร่วมอนุรักษ์ และการ พัฒนาแม่น้ำในชุมชนของตน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในโอกาสต่อ ๆ ไป โดย ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ พระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และแนวทางในการแสวงหามาตรการสนับสนุน การอนุรักษ์แม่น้ำในเขตอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

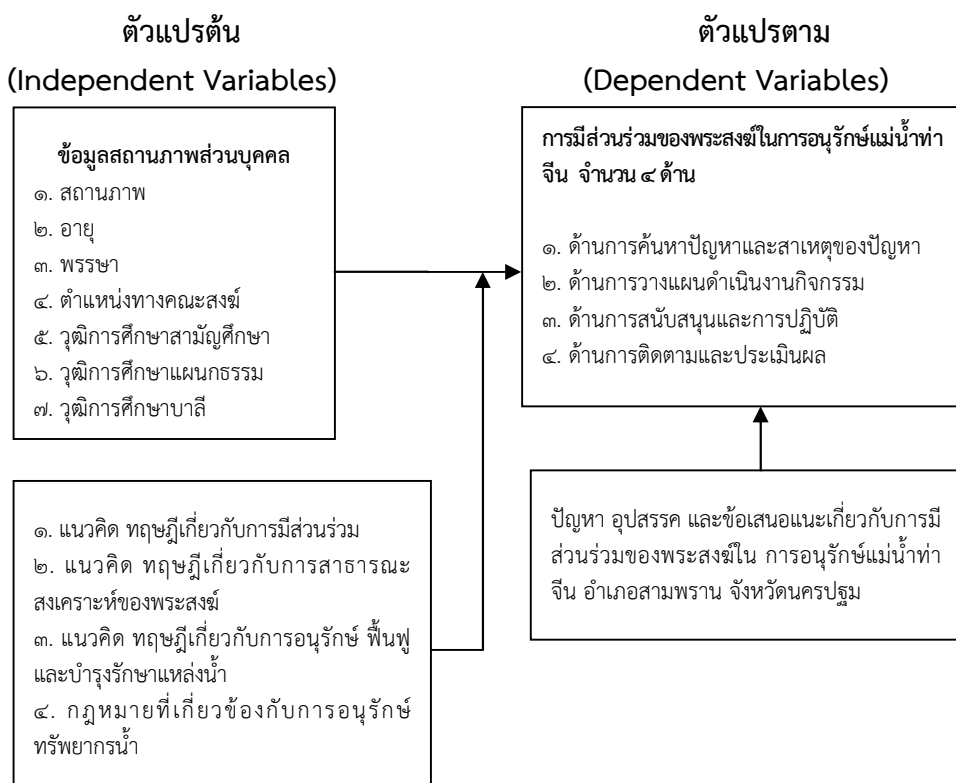
*กรมควบคุมมลพิษ, วิฤตการณ์แม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๓), หน้า ๘๖.

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลในการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจ ให้พระสงฆ์ใส่ใจในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ให้แม่น้ำท่าจีนใสสะอาด ไม่เกิดปัญหามลพิษ รวมทั้งเป็น การแก้ไขปัญหาแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย แบบยั่งยืนตลอดไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
๒. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๓. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๔. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษาตามทฤษฎีของการมีส่วนร่วม^๒ ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านการค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ๒. ด้านการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม ๓. ด้านการสนับสนุนและการปฏิบัติ ๔. ด้านการติดตามและประเมินผล

๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพ อายุ พรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม วุฒิการศึกษาแผนกบาลี

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ๑. ด้านการค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ๒. ด้านการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม ๓. ด้านการสนับสนุนและการปฏิบัติ ๔. ด้านการติดตามและประเมินผล

๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน ๖๔๒ รูป^๓

๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ เขตปกครองคณะสงฆ์ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมระยะเวลาทั้งหมด ๖ เดือน

๕. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (IN depth Interview) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน

^๒โกวิท พวงงาม, การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, (ม.ป.ท., ๒๕๔๕), หน้า ๘.

^๓สำนักงานเจ้าคณะอำเภอสามพราน, บัญชีสถิติวัดและจำนวนพระภิกษุสงฆ์, (นครปฐม : สำนักงานเจ้าคณะอำเภอสามพราน, ๒๕๕๘), หน้า ๑.

๖๔๒ รูป การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๖ รูป และผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับเนื้อหาที่เป็นตัวแปรตามทั้ง ๔ ด้านข้างต้น

๖. ผลการวิจัย

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพระสงฆ์ทั่วไป มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี มีพรรษาระหว่าง ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อีกทั้งเป็นพระสงฆ์ที่ไม่มีตำแหน่งในทางการปกครอง มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยมีการศึกษาระดับนักธรรมชั้นเอก และเป็นพระสงฆ์ไม่มีวุฒิทางบาลี

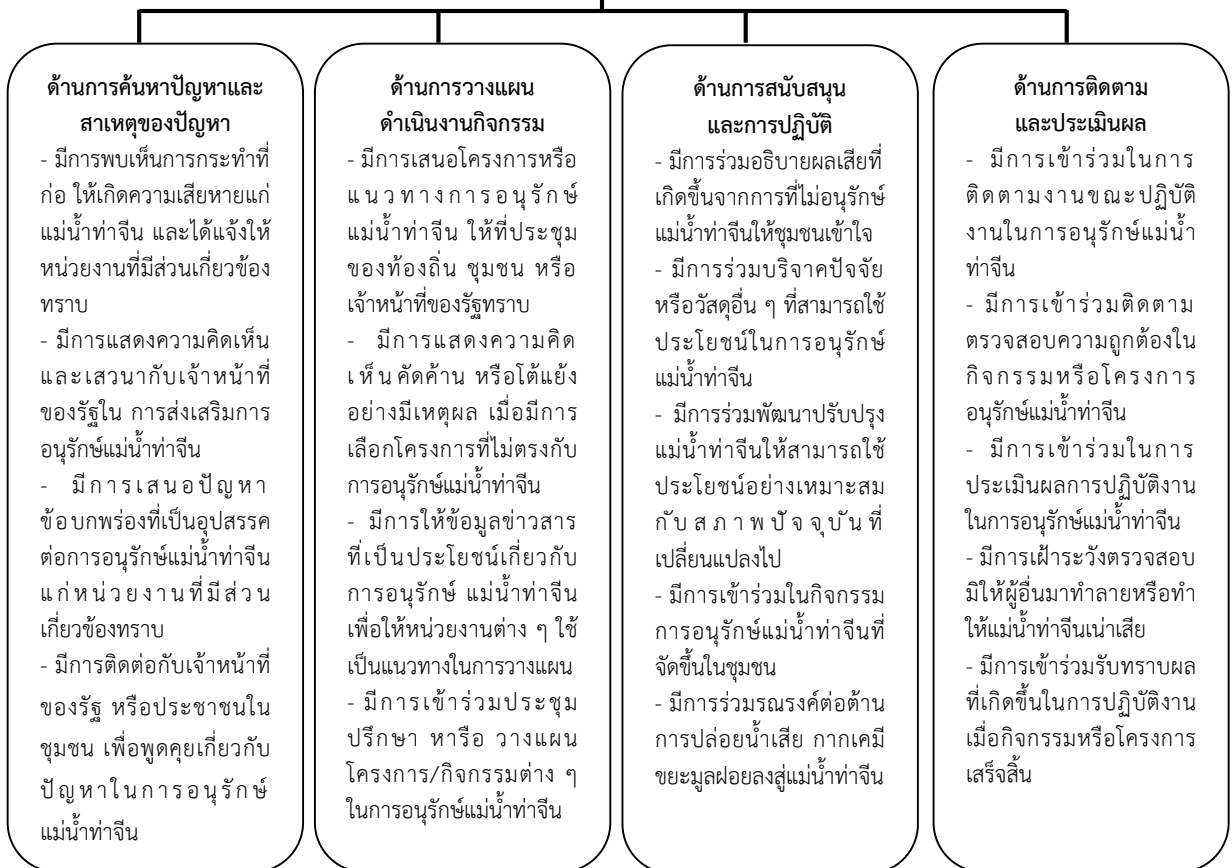
๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๑๗ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๖๒ ด้านการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๒๔ ด้านการสนับสนุนและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๒๔ ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๗๖

๓. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล จากการศึกษ พบว่า พระสงฆ์ที่มีสถานภาพ อายุ และวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนพระสงฆ์ที่มีพรรษาดำรงตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม และวุฒิการศึกษาแผนกบาลี ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐาน

๔. สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ขาดการเสนอปัญหาและปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ขาดการวางแผนประชุม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และสิ่งแวดล้อมสองข้างฝั่งแม่น้ำ ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ที่จัดขึ้นในชุมชน ขาดการเข้าร่วมในการติดตามงานขณะปฏิบัติงานในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และแนวทางการแก้ปัญหา ควรมีการเสนอปัญหา และปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนประชุม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนและสิ่งแวดล้อม ควรสร้างแรงจูงใจให้พระสงฆ์เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่จัดขึ้นในชุมชน ควรเข้าร่วมในการติดตามงานขณะปฏิบัติงานในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

แผนภาพที่ ๒ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

๗. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม” โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ น่าสนใจ และนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินงานกิจกรรม ด้านการสนับสนุนและการปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล จากการศึกษา พบว่า พระสงฆ์ที่มีสถานภาพ อายุ และวุฒิการศึกษาแผนก

สามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนพระสงฆ์ที่มีพรรษาตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม และวุฒิการศึกษาแผนกบาลี ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐาน

๘. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” มีข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัย สรุปเป็นประเด็นดังนี้

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ภาครัฐควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอย่างถูกต้อง โดยมีการณรงค์ให้พระสงฆ์ และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

๒. ภาครัฐควรจัดทำเวทีประชาคม เพื่อให้พระสงฆ์ และประชาชนเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

๓. ภาครัฐควรจัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมาตรวจสอบการปล่อยน้ำเสียและสารเคมีปนเปื้อน ในแม่น้ำท่าจีน

๘.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

๒. ควรให้พระสงฆ์เป็นผู้รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของแม่น้ำท่าจีน โดยมีการจัดถวายความรู้แก่พระสงฆ์ที่มีวัดติดริมแม่น้ำ

๓. ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์มีโอกาสดำเนินเทศนา และบรรยายธรรมให้ประชาชนหันมาอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

๘.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น และได้เรียนรู้แนวทางวิธีการปฏิบัติของพระสงฆ์ได้ดียิ่งขึ้น

๒. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนในกลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น หน่วยงานของรัฐ ประชาชนทั่วไป นักเรียน ในชุมชนที่อยู่ริมแม่น้ำ

๓. ควรมีการศึกษาบบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ในการให้คำปรึกษาแก่ชุมชนเรื่องของทรัพยากรน้ำ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

กรมควบคุมมลพิษ, **วิกฤตการณ์แม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๓), หน้า ๘๖.

โกวิทย์ พวงงาม, **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**, (ม.ป.ท., ๒๕๔๕), หน้า ๘.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอสามพราน. **บัญชีสถิติวัดและจำนวนพระภิกษุสงฆ์**. นครปฐม : สำนักงาน เจ้าคณะอำเภอสามพราน, ๒๕๕๘.